

Justitiedepartementet via e-post

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till

ju.17@regeringskansliet.se

PROMEMORIA

**ETT ÄNDRAT FÖRFARANDE FÖR ATT ANMÄLA OMRÅDEN
SOM OMFATTAS AV BEGRÄNSNINGEN AV RÄTTEN TILL
DAGERSÄTTNING VID EGET BOENDE**

(Regeringskansliets diarienummer Ju2020/01879/L7)

Länsstyrelsen i Kronobergs län har ombetts yttra sig över Promemorian *Ett ändrat förfarande för att anmäla områden som omfattas av begränsningen av rätten till dagersättning vid eget boende*.

Här följer länsstyrelsens yttrande och våra synpunkter.

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Länsstyrelsen i Kronobergs län vill inledningsvis återkoppla till det yttrande vi lämnade på promemorian *Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande* (vårt diarienummer 851-4715-2018). Länsstyrelsens bedömning var då, och är även fortsatt, att problematiken med utanförskap och social oro kring asylsökandes boende inte är koncentrerat till enbart de utvalda 32 kommunerna. Behoven av att minska segregationen finns även i andra kommuner, och på mindre orter. Vi noterar i promemorian att regeringen under nästa år har för avsikt att se över kriterierna för vilka kommuner som ska ha möjlighet att anmäla områden, vilket länsstyrelsen välkomnar.

Länsstyrelsen vill samtidigt påminna om de synpunkter vi lämnade 2018, med att det finns en risk för att en social oro kring boendet ökar i och med den sociala prövningen av eget boende. Detta när asylsökande ändå väljer att flytta till ett utsatt område, och personernas rätt till dagersättning upphör. Länsstyrelsen menar att den indragna dagersättningen inte är ett tillräckligt starkt incitament för att påverka asylsökandes val av boende. De frågor länsstyrelsen lyfte vid vårt nämnda yttrande är fortfarande aktuella, och bör parallellt med ikraftträdande av områdesbegränsningarna följas upp och utvärderas:

- Hur klarar asylsökande som ändå väljer att bo i ett utsatt område sin försörjning under asyltiden, utan ekonomiskt stöd via dagersättningen?
Vilken påverkan har detta på kommunernas socialtjänst?
- Vad händer med de medföljande barnen i familjen?

- Hur påverkas berörd kommun av att asylsökande föräldrar och deras barn i utsatt situation utan försörjning har sitt boende i området?
- Ändringen i Lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) den 1 juni 2016 om att vuxna som fått avslag på sin asylansökan ska lämna landet genom att rätten till boende och dagersättning upphör har medfört en avsevärd ökning av antalet hjälpsökande som vänt sig till civilsamhället. Det finns skäl att anta att det sker även här. Hur kommer detta hanteras?

Länsstyrelsen lyfte redan vid yttrandet 2018 att andra lösningar än begränsningar av rätten till dagersättning vid eget boende behövs för att komma till rätta med en situation där det egna boendet fortsätter bidra till segregation och ett ökat utanförskap. De lösningar vi då föreslog är fortfarande aktuella, där ett värdigt och socialt hållbart boende även bör gälla Migrationsverkets boenden, och där krav kopplas på Migrationsverket att upprätthålla korta handläggningstider för beslut i asylärenden. Lösningarna kan bidra till att behovet av eget boende på sikt blir mer inaktuellt för den enskilde asylsökande.

3. ANMÄLNINGSFÖRFARANDET FÖR VILKA OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV BEGRÄNSNINGEN ÄNDRAS

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget som innebär följande:

- att kommunen ska inhämta ett yttrande från länsstyrelsen över den eller de områden som kommunen avser att anmäla,
- att det i förordning preciseras vilka faktorer som särskilt ska beaktas vid anmälan och bedömning,
- att anmälan inte ska få avse en sådan del av kommunen som omfattas av länsstyrelsens invändning,
- att länsstyrelsens ställningstagande inte ska få överklagas och
- att Migrationsverkets tid för att uppdatera förteckningen ska vara fyra veckor.

Länsstyrelsen vill samtidigt betona behovet av att kommunen inkommer till länsstyrelsen med samtliga relevanta underlag för anmälan av aktuellt område.

Att de statistiska underlagen är likvärdiga mellan kommuner är en förutsättning för länsstyrelsens bedömning. Det innebär underlag från kommunen där de sociala och ekonomiska förhållandena i kommunen beaktas, utifrån fastställda statistiska variabler. Länsstyrelsen saknar här en variabel kopplad till boende och trångboddhet generellt och asylsökandes boende specifikt, samtidigt som vi är tveksamma till nyttan av variabeln valdeltagande i området.

Eftersom kommunens anmälan avser områden som omfattas av begränsning av asylsökandes rätt till dagersättning vid eget boende, menar länsstyrelsen att andelen asylsökande i kommunen är ett relevant kriterium redan vid bedömning av och beslut om vilka kommuner som omfattas.

4. IKRAFTTRÄDANDE- OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

I promemorian föreslås att författningsändringarna ska träda i kraft den 15 augusti i år, och att en kommuns anmälan som gjorts före ikraftträdandet ska upphöra att gälla vid utgången av detta år.

Länsstyrelsen anser att det behövs en längre tid för övergångsbestämmelser. Detta för att ge kommunerna möjlighet att ta fram och inkomma med relevanta underlag och ge länsstyrelserna möjlighet till samsyn av bedömningsunderlagen.

Länsstyrelsen föreslår att författningsändringarna istället ska träda i kraft den 1 april 2021. Vårt förslag innebär att nu gällande anmälningar inte upphör att gälla den 31 december 2020 utan istället upphör att gälla den 31 mars 2021. Det innebär även att anmälan börjar gälla i Migrationsverkets förteckning den 1 april 2021.

Ett senare ikraftträdande ger ett rimligare utrymme för såväl berörda kommuner som länsstyrelser, med tid för anpassning och tid för eventuella nya utredningar.

5. KOSTNADER OCH ANDRA KONSEKVENSER

Länsstyrelsen instämmer inte i promemorians bedömning att kostnader som förslaget leder till kan hanteras inom befintliga anslagsramar. Länsstyrelsen menar att detta utvecklade uppdrag inom området innebär att våra resurser behöver förstärkas.

Länsstyrelsen anser att promemorians förslag innebär att ytterligare utredande personella resurser krävs för att handlägga berörda kommuners ansökan om anmälan, där kompetensutveckling av personal är en relevant, tillkommande, del. Dessutom kan fler kommuner beröras i och med att regeringen under år 2021 har för avsikt att se över kriterierna för vilka kommuner som ska ha möjlighet att anmäla områden.

Länsstyrelsen har tidigare lyft motsvarande synpunkter på kostnader och andra konsekvenser som rör uppdraget, vid vårt nämnda yttrande år 2018 på promemorian *Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande*.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslut om yttrandet har fattats av landshövding Maria Arnholm med strateg social hållbarhet, integration Gisela Andersson som föredragande.

I handläggningen har enhetschef Kasia Musial Lilja medverkat.

Maria Arnholm
Landshövding

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.